

Välfärdsområdesstyrelsen 28.04.2025 § 92

§ 92

Givande av utlåtande till arbets- och näringsministeriet om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av energieffektivitetslagen och vissa andra lagar

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Päivärinta Ari
Purmonen Elina
Kortelainen Emilia

Beslutsförslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar ge arbets- och näringsministeriet följande utlåtande om förslaget:

Välfärdsområdet begär klargörande av förhållandet mellan energieffektivitetslagen och lagstiftningen om offentlig upphandling samt en precisering av den upphandlingsterminologi som används i den föreslagna lagen om energieffektivitet.

Välfärdsområdet ber exempelvis om ett förtydligande av vad som i 29 d § 4 mom. avses med att principen "energieffektivitet först" ska anges i upphandlingsannonsen eller upphandlingsdokumenten. Dessutom begär välfärdsområdet att det förtydligas hur kravet att ange principen förhåller sig till upphandlingslagen och om avsaknaden av en sådan uppgift kan betraktas som ett fel. Välfärdsområdet föreslår att detta inte ska kunna överklagas till exempelvis marknadsdomstolen.

Vidare påpekar välfärdsområdet att bestämmelsen i 29 g § (upphandling av energieffektiva byggnader) kan innebära ökade lokalkostnader för välfärdsområdena. Som hyresgäst har välfärdsområdet ingen möjlighet att påverka oförutsedda uppehålls- och hyreskostnader som lagändringen skulle medföra. Därför bör de ekonomiska konsekvenserna bedömas på förhand och beaktas i välfärdsområdenas finansiering.

Välfärdsområdet betonar även vikten av att lagtexten utformas på ett klart och begripligt språk. Även om förslaget genomför ett direktiv bör den nationella lagstiftningen vara lättläst och begriplig.

Behandling

Under behandlingen ändrade föredraganden sitt beslutsförslag enligt följande:

Följande tillägg fogas till tredje stycket i utlåtandet:

"Enligt välfärdsområdets bedömning är beredskapen för upphandling av nära-nollenergibygnader för tillfället mycket svag och förändringen skulle orsaka betydande ekonomiska och operativa utmaningar. I sin nuvarande lydelse skulle bestämmelsen avsevärt försvåra välfärdsområdenas möjligheter att sluta hyresavtal efter att bestämmelsen trätt i kraft."

Välfärdsområdesfullmäktiges första vice ordförande Hyrkkö avlägsnade sig från sammanträdet under behandlingen av detta ärende kl. 14.32.

Serviceområdesdirektör Hokkanen anlände till sammanträdet under behandlingen av detta ärende kl. 14.33.

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen beslutad enhälligt att ge arbets- och näringsministeriet följande utlåtande om förslaget:

Välfärdsområdet efterlyser ett klargörande av förhållandet mellan energieffektivitetslagen och lagstiftningen om offentlig upphandling samt en precisering av den upphandlingsterminologi som används i den föreslagna lagen om energieffektivitet.

Välfärdsområdet ber exempelvis om ett förtydligande av vad som i 29 d § 4 mom. avses med att principen "energieffektivitet först" ska anges i upphandlingsannonsen eller upphandlingsdokumenten. Dessutom begär välfärdsområdet att det förtydligas hur kravet att ange principen förhåller sig till upphandlingslagen och om avsaknaden av en sådan uppgift kan betraktas som ett fel. Välfärdsområdet föreslår att beslut i detta hänseende inte ska kunna överklagas till exempelvis marknadsdomstolen.

Vidare påpekar välfärdsområdet att bestämmelsen i 29 g § (upphandling av energieffektiva byggnader) kan innebära ökade lokalkostnader för välfärdsområdena. Som hyresgäst har välfärdsområdet ingen möjlighet att påverka oförutsedda uppehålls- och hyreskostnader som lagändringen kan medföra. Därför bör de ekonomiska konsekvenserna bedömas på förhand och beaktas i välfärdsområdenas finansiering. Enligt välfärdsområdets bedömning är beredskapen för upphandling av nära-nollenergibyggnader för tillfället mycket svag och förändringen skulle orsaka betydande ekonomiska och operativa utmaningar. I sin nuvarande lydelse skulle bestämmelsen avsevärt försvåra välfärdsområdenas möjligheter att sluta hyresavtal efter att bestämmelsen trätt i kraft.

Välfärdsområdet betonar även vikten av att lagtexten utformas på ett klart och begripligt språk. Även om förslaget genomför ett direktiv bör den nationella lagstiftningen vara lättläst och begriplig.

Redogörelse

Arbets- och näringsministeriet har den 24 mars 2025 i sin begäran om utlåtande begärt synpunkter om utkastet till regeringens proposition om ändring av energieffektivitetslagen, elmarknadslagen, naturgasmarknadslagen, lagen om tillsynen över el- och naturgasmarknaderna samt lagen om tvistenämnden för energimarknaden.

De föreslagna ändringarna syftar till att delvis genomföra det omarbetade direktivet om energieffektivitet (EU) 2023/1791, som ingår i EU:s klimatpaket "FF55". Den europeiska gröna given har som mål att minska växthusgasutsläppen med 55 procent till år 2030 och att uppnå klimatneutralitet inom unionen senast år 2050. Direktivet har reviderats för att skärpa EU:s mål för minskad energianvändning fram till 2030, medlemsstaternas energisparskyldigheter för perioden 2021–2030 och införa ytterligare skyldigheter som främjar energieffektivitet.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (EU)2023/1791 trädde i kraft den 10 oktober 2023 och ska vara genomfört nationellt senast den 11 oktober 2025.

Huvudsyftet med propositionen är att anta de bestämmelser som krävs för att nationellt genomföra det omarbetade. Flertalet av ändringarna är nödvändiga för att fullgöra direktivet. På basis av nationella behov föreslås dessutom mindre justeringar av vissa myndigheters uppgifter och befogenheter.

I energieffektivitetslagen införs bestämmelser om tillämpningen av principen "energieffektivitet först" vid offentlig upphandling och vid betydande investeringar. Därutöver införs andra energieffektivitetskrav för offentliga upphandlingar som överstiger EU:s tröskelvärden. Offentliga organ åläggs att följa upp och årligen rapportera sin energiförbrukning samt att beakta energieffektivitet i den regionala och lokala planeringen. Företag med en genomsnittlig energiförbrukning som överstiger 23,6 GWh blir skyldiga att införa ett certifierat energiledningssystem, och företag som förbrukar mer än 2,7 GWh blir skyldiga att låta utföra en energikartläggning vart fjärde år. Vidare föreskrivs om kriterier för effektiva fjärrvärme- och fjärrkylsystem och om skyldigheter att begränsa användningen av fossila bränslen. För att höja energieffektiviteten i uppvärmnings- och kylsektorn införs krav på anläggningsnivå att bland annat utreda möjligheterna att ta till vara spillvärme när nya energiproduktionsanläggningar, datacenter eller industrianläggningar planeras. Lagen kompletteras även med bestämmelser om skyldigheten att utnyttja spillvärmen från datacenter.

Dessutom ändras elmarknadslagen, naturgasmarknadslagen och lagen om tillsynen över el- och naturgasmarknaderna för att införa bestämmelser om främjande av energieffektivitet vid omvandling, överföring och distribution av energi samt om tillsynen över dessa områden. Lagen om tvistenämnden för energimarknaden ändras så att nämndens behörighet utvidgas till tvistemål som rör rättsförhållanden mellan energileverantörer och slutkunder enligt energieffektivitetslagen, vilket uppfyller direktivets krav på alternativ tvistlösning utanför domstol.

Utlåtandena ska lämnas in senast den 29 april 2025. Lagändringarna avses träda i kraft den 12 oktober 2025.

Behörighet

Enligt 42 §, punkt 24 i förvaltningsstadgan ska välfärdsområdesstyrelsen besluta om givande av utlåtanden i viktiga frågor som gäller hela välfärdsområdet.

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria

